

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

Більовська О.О., здобувач кафедри економіки і менеджменту
ХНУ ім. В.Н. Каразіна

Анотація. Стаття присвячена дослідженню розвитку системи міжнародних фінансових відносин та визначення сукупності методів щодо їх інструментарію.

Ключові слова: державне регулювання, міжнародні фінансові відносини.

Annotation. The article is devoted to the research of development of the system of international financial relations and determination of aggregate of methods in relation to their tool.

Keywords: government control, international financial relations.

Постановка проблеми. Однією з найгостріших проблем, властивих трансформаційній економіці України, є недостача фінансових ресурсів для забезпечення її подальшого розвитку і стійкого економічного росту. В даний час вітчизняній економіці необхідно залучати фінансові засоби через границю, широко використовувати світовий досвід і передові розробки в області формування ефективної фінансової системи, розширювати торгові і фінансові зв'язки у світовому економічному просторі. У сучасних умовах Україна не може існувати окремо від світової економічної системи. У зв'язку з цим необхідною представляється розробка концептуальних основ формування механізму інтеграції України у світове економічне співтовариство. Незважаючи на те, що в останні роки намітилися позитивні тенденції в багатьох сферах національної економіки, положення виробничого комплексу країни можна охарактеризувати як критичне. Тим часом, виробництво якісної продукції, здатної конкурувати з закордонними аналогами, є головною умовою успішного виходу країни на світовий ринок.

Аналіз літератури. Проблемі формування ефективної системи державного регулювання міжнародних фінансових відносин присвячена велика кількість наукових досліджень вітчизняних і закордонних учених – Бродель Ф., Михайлов Д.И., Красавина Л.Н., Филиппенко А.С., Боринец С.Я., Джеральд М.Майер, Даниєла Олесневич, Бахрамов Ю.Н., Глухів В.В., Вовк Т., Друзенко Г., Зугравий Г., Шевчук С.

Мета статті. Дослідження розвитку системи міжнародних фінансових відносин та визначення сукупності методів та інструментарію формування системи міжнародних фінансових відносин.

Виклад основного матеріалу. Існує певний механізм функціонування міжнародних фінансів, який постійно розвивається. На нього впливають рівень економічного розвитку країн, характер їхньої зовнішньоекономічної діяльності, поточні та довгострокові політичні пріоритети держави та ін. Чим досконалішим стає цей механізм, тим більша вірогідність ефективного розміщення ресурсів у межах світової економіки. Можна виділити декілька сфер міжнародних фінансових відносин, які формують загальну систему міжнародних фінансів. Це валютні системи, світовий фінансовий ринок, вивіз капіталу та іноземні інвестиції, оподаткування в галузі зовнішньоекономічної діяльності, міжнародні розрахунки та баланси міжнародних розрахунків. Система міжнародних фінансових відносин складається між різними суб'єктами. Ними є фізичні, юридичні особи та держави, які згідно із законом мають і здійснюють безпосередньо або через представників свої права та обов'язки, пов'язані з міжнародними фінансами.

Міжнародні фінансові операції здійснюються на грошових, валютних і фондових ринках. Економічна природа цих ринків змінюється під впливом науково-технологічної революції, транснаціоналізації і глобалізації економічних процесів. Фінансова система ринкової економіки досягла наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. надзвичайно високого рівня розвитку як у національному, так і в міжнародному масштабі. Це відбивається в таких процесах, як:

- високий ступінь концентрації фінансових ресурсів на макроекономічному рівні;
- висока мобільність і взаємозв'язок фінансових ринків на базі новітніх інформаційних технологій;

- розмаїтість інструментів макро- і мікроекономічної політики;
- глобалізація фінансових відносин.

Міжнародні фінанси являють собою сукупність відносин по створенню і використанню коштів, необхідних для здійснення зовнішньоекономічної діяльності державами, фірмами, іншими юридичними і фізичними особами.

Рух грошових потоків у світовому господарстві здійснюється по таких напрямках:

- взаємини між суб'єктами різних країн, що хазяюють;
- взаємини держави з урядами інших країн і міжнародних організацій;
- взаємини держави і суб'єктів світових господарських зв'язків з міжнародними фінансовими установами.

Суб'єктами міжнародних фінансових відносин виступають уряди, підприємства, фірми, банки, установи, фізичні особи.

Світові фінансові потоки обслуговують міжнародну торгівлю товарами, послугами, перерозподіл капіталів і робочої сили між країнами.

Головними каналами руху фінансових потоків є:

- валютно-кредитне і розрахункове обслуговування купівлі-продажу товарів і послуг;
- закордонні інвестиції в основний і оборотний капітал;
- операції з цінними паперами й іншими фінансовими інструментами;
- валютні операції;
- фінансове сприяння іншим країнам і державні внески в міжнародні організації.

Рух фінансових засобів здійснюється через банки, спеціалізовані фінансово-кредитні установи, фондові біржі, що у сукупності формують світовий фінансовий ринок, що має валютну, кредитну і фондову складові. Механізми світового фінансового ринку забезпечують концентрацію, розподіл і перерозподіл тимчасово вільних коштів між кінцевими споживачами.

Концентроване вираження світові фінансові потоки одержують у сукупності фінансових ринків і фінансових установ.

Фінансові потоки, забезпечуючи міждержавний перерозподіл коштів, виконують такі головні функції:

- сприяють іноземному інвестуванню;
- активізують операції з цінними паперами й іншими фінансовими інструментами;
- розширюють діапазон валютних операцій.

У цілому перерозподіл фінансових засобів у світовому масштабі забезпечує зростання конкуренції і більш ефективне використання виробничих потужностей і інших ресурсів економічного розвитку.

Практика міжнародного співробітництва підтверджує необхідність розробки і реалізації концепції інтенсифікації господарських процесів, що базується на комплексному дослідженні факторів, що визначають ступінь ефективності функціонування економічної системи. На її основі представляється можливим забезпечити системний і комплексний підходи до активізації зовнішньоекономічних зв'язків. Особливої уваги і всебічного аналізу заслуговують фактори впливу на економічні процеси, що характеризують параметри макросередовища, насамперед, економічні. Для суб'єктів економічної діяльності актуальними є питання: наявність ресурсів, ступінь структурної перебудови економіки і розвитку ринкового середовища, інвестиційна політика. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин стає актуальним питання вибору пріоритетних напрямків зовнішньоекономічної діяльності, які б сприяли стійкому економічному росту України.

Науково обґрунтована система державного регулювання міжнародних фінансових відносин, яка є елементом загальнодержавної системи регулювання розвитку економіки і в свою чергу є системою функцій, принципів, механізмів та методів державного впливу з метою підвищення ефективності розвитку міжнародних фінансових відносин для забезпечення стійкого функціонування та розвитку соціально-економічних відносин. Система державного регулювання міжнародних фінансових відносин базується на загальнотеоретичних принципах регулювання: принцип ефективності, принцип справедливості, принцип стабільності, принцип системності державного впливу, принцип адекватності та інші.

Важливим елементом системи державного регулювання міжнародних фінансових відносин є сукупність цілей, що формуються виходячи з загальнодержавних інтересів розвитку та відповідають сучасному стану та рівню організаційного забезпечення системи міжнародних фінансових відносин в Україні, містить в собі механізми моніторингу та оцінки ефективності державного ре-

гулювання (рис. 1). Система державного регулювання відповідає геополітичним інтересам держави та потребам національної безпеки.

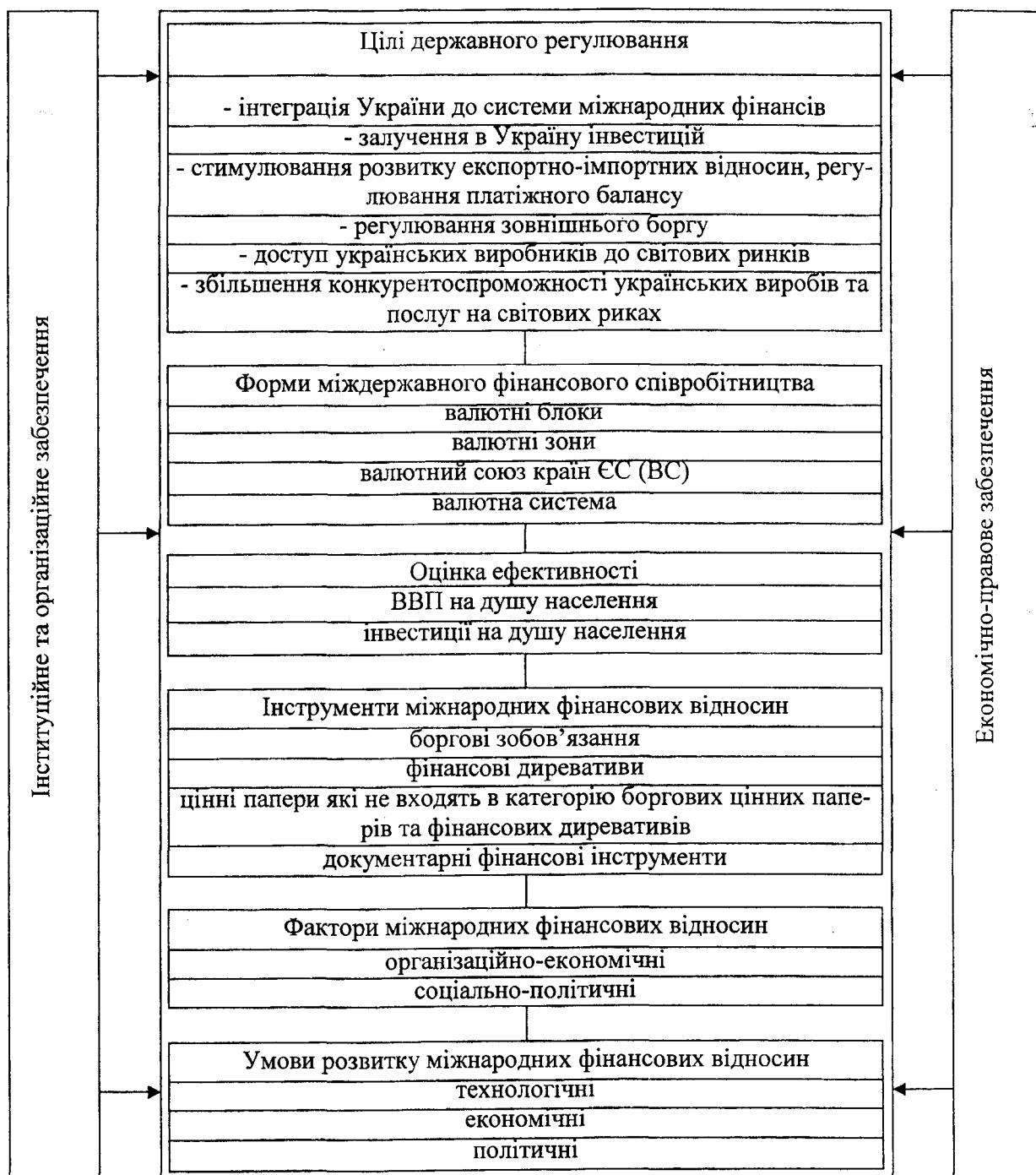

Рис. 1. Механізм сполучення систем державного регулювання міжнародних фінансових відносин та економічної безпеки

Висновки. Практичні форми сполучення систем міжнародних фінансових відносин та економічної безпеки держави формують основні напрямки та механізми системи державного регулювання міжнародних фінансових відносин, яка формується під безпосереднім впливом пріоритетних напрямків міжнародного співробітництва та сформованої упорядкованої системи цілей розвитку міжнародних фінансових відносин, які, у свою чергу, відповідають інтересам держави по забезпеченню економічної безпеки держави. В межах механізму сполучення формуються напрямки, форми та методи державного впливу на розвиток міжнародних фінансових відносин України. Розробка механізмів державного регулювання виходить з необхідності визначення рівню взаємодії

1. (.) / / - : http://www.vuzlib.net/beta3/html/1/1_558/.
2. / — : , 2005.